

אמר רב פפא: מחלוקת רב ורבי יוחנן היא, שלדעת רב יש לדמות טבילה לשחיטה, ולכן **לרבי נתן** שמכשיר את השחיטה במפיל סכין, בטבילה הוא מתיר אפילו באופן **שנפלה מן הגשר** לנהר. (179) **ולרבנן**, שמכשירים בשחיטה רק באופן שהיתה כוונה לחתוך, גם בטבילה הם מתירים רק באופן **שירדה להקר** ולא לשם טהרה. (180) ורבי יוחנן לא מטהר אלא כשהיתה כוונה להטהר.

הגמרא מביאה דין מדיני פרה אדומה הקשור במחלוקת רבי נתן ורבנן.

אמר רבא: שחט פרה אדומה, ושחט בהמה אחרת של חולין עמה במעשה אחד — **לדברי הכל** הפרה פסולה משום שפרה אדומה נפסלת בעשיית מלאכה אחרת עמה, שכן יש בדבר משום היסח הדעת הפוסל בפרה. ושחיטת הבהמה של חולין כשרה אף לרבנן, שהרי שחטה בכוונה.

נשחטה בהמה אחרת עמה שלא בכוונה — לא נפסלה הפרה משום עשיית מלאכה, שהרי לא נתכוין לשחוט אחרת ואין כאן היסח הדעת, אמנם **לרבי נתן** — הפרה פסולה והבהמה כשרה, הבהמה כשרה מפני שבשחיטת חולין לא צריך כוונה לפי דעתו, והפרה פסולה משום פסול שחיטת שתי בהמות כאחת, שבפרה אדומה נאמר בתורה "ושחט אותה" [במדבר י"ט ג'] ודרשינן "אותה" ולא אותה וחברתה.

לרבנן — פרה כשרה, בהמה פסולה, הבהמה פסולה שהרי לא נשחטה בכוונה, ולפיכך אין בפרה כל פסול, אין היא נפסלת משום עשיית מלאכה, שהרי לא נתכוין לשחוט בהמה אחרת ואין היסח הדעת, ואין היא נפסלת משום שחיטת שתי בהמות כאחת כיון ששחיטת הבהמה — פסולה היא.

ומקשינן: **פשיטא**, איזה דין משמיע רבא,

179. הרמב"ם פסק שאשה שנפלה למים — טהורה. [פ"א מהלכות מקואות ה"ח].

האמרי בינה אומר, שמדובר דוקא באשה שהלכה והחליקה ונפלה למים, אבל אם הרוח הפילה אותה אינה נטהרת מפני שחסר בטבילה כח גברא.

האמרי בינה מוכיח מדברי הרשב"א בתורת הבית שצריך בטבילה כח גברא, ותמה על שלא נזכר בפוסקים שאם הפילה הרוח לא עלתה לה טבילה. [אמרי בינה דיני שחיטה סימן ז' ד"ה ודע].

אמנם הרא"ה בבדק הבית חלק על הרשב"א, ולדעתו אין צריך כח גברא בטבילה [ש"א ב"א דף י"א ע"א] והגרא"א ביו"ד סימן ג' ס"ק ה' הכריע כהרא"ה.

ועיין עוד בהערה 157.

180. רש"י בד"ה כשירדה להקר כתב "ולא לטבול ונפלה כולה לתוך המים".

משמע מפירושו שלא היה לאשה כוונה להכניס את כל גופה למים.

אמנם נראה שאין כוונת רש"י לומר, שאם התכוונה להכניס כל גופה למים מודה רבי יוחנן שהיא טהורה אף שלא נתכוונה להטהר. אלא כוונת רש"י לומר שלדעת רב אליבא דרבנן אף אם לא התכוונה לטבול את כל גופה במים, הרי זו כוונה מספיקה כיון שהתכוונה להכנס למים.

ומכאן משמע, שלפי רבנן אף כשנתכוין לחתוך מיעוט סימנים וחתך את רובם, כוונתו מועילה. ועיין ברש"ש.

ממשיך רבא: אם כששחט פרה אדומה חתך דלעת עמה, לדברי הכל — פסולה משום מלאכה אחרת, ואם נחתכה דלעת עמה שלא בכוונה לדברי הכל — כשרה, שלא נפסלה לא משום מלאכה אחרת ולא משום שתי בהמות ביחד (183).

מתנרתין:

משנה זו עוסקת בדין שהייה (184).

היה שוחט, ובאמצע השחיטה נפלה לו הפסבין והגביחה והמשיך לשחוט, או שנפל כליו [בגדיו] באמצע השחיטה והגביחה, או שהשחית את הפסבין לפני השחיטה ועף [והתעייף] מזה, ואחר שהתחיל לשחוט

הלוא ידוע שהפרה נפסלת בעשיית מלאכה, וגם פסול שחיטת שתי בהמות כאחת אינו חידוש של רבא! (181)

ומתנרתין: באמת אין חידוש בדין זה שהפרה נפסלת אם שחט אחרת עמה בכוונה, אמנם דין זה שאם נשחטה בהמה שלא בכוונה שהיא פסולה לרבי נתן, איצטריכא ליה, סלקא דעתך אמינא, אף על פי ש"ושחט אותה" אמר רחמנא, ולא אותה וחבירתה אין הפרה נפסלת במקרה זה, והיכי דמי [ובאיזה מקרה] היא נפסלת? בכגון ששחט שתי פרות אדומות בהדי הדדי [ביחד], שכיון ששתי הפרות קדושות מתקיים בהן "אותה וחברתה", אבל בהמה דחולין אימא לא היא בכלל "חברתה", קא משמע לן רבא שאף בהמת חולין פוסלת (182).

קא משמע לן שלא נאמר פסול זה בבהמת חולין. ועיין צ"ח שישב את הרמב"ם מבלי לשנות את הגירסא.

183. יש לעיין, מה מחדש רבא בדינים האלו? עיין צ"ח.

184. בגדר פסול שהייה יש חקירה, האם שהייה מפסיקה את השחיטה, וממילא אין כאן שחיטה אחת של רוב הסימנים, או שזו צורת שחיטה פסולה כמו דרסה וחלדה?

ובקובץ שמועות אות כ"א [לגאון ר' אלחנן וסרמן], מביא ראיות ששהייה היא פסול בעצם השחיטה, ואחת הראיות היא משאלת הגמרא "שהה במיעוט סימנים" שלפי שיטת רש"י השאלה היא: האם נפסלת השחיטה בשהייה אחרי ששחט את רוב הסימנים, ואם נאמר שפסול השהייה הוא מפני שיש הפרדה בין חלקי

181. המשנה במסכת פרה [פ"ג מ"ז] מבואר, שיש חסרון בשחיטת שתי פרות כאחת, שהמשנה אומרת שאם הפרה לא רוצה לצאת ממקומה אין מוציאים פרה אדומה אחרת עמה, שלא יאמרו שתים כאחת שחטו. [ראש יוסף].

182. הרמב"ם פסק: "שחט את הפרה ונשחטה בהמה אחרת עמה או נחתכה דלעת עמה — כשרה, שהרי לא נתכוין למלאכה, אף על פי שהבהמה שנשחטה עמה כשרה לאכילה, שאין שחיטת החולין צריכה כוונה". [פ"ד מהלכות פרה אדומה הי"ח].

ודברי הרמב"ם מנוגדים לדברי הגמרא שאומרת שלרבי נתן, הסובר שהבהמה כשרה, הפרה פסולה. וכתב הכסף משנה, שהרמב"ם גרס בדברי רבא, שלרבי נתן שתייהן כשרות, והגמרא מקשה על זה "פשיטא", ומתרצת שהיה מקום לפסול משום "אותה" ולא אותה וחברתה,

ומבררין: מאי "כדי שחיטה", האם זה בכדי לגמור את השחיטה שכבר התחיל, או שזה בכדי לשחוט מההתחלה עד הסוף (187).

אמר רב: כדי שחיטת בהמה אחרת מתחילתה ועד סופה. אמרי ליה רב כהנא ורב אסי לרב שאלה זו: האם שיעור שהייה משתנה לפי גדלו או קטנו של הנשחט, וכדי שחיטת בהמה הוא שיעור שהייה לבהמה, וכדי שחיטת עוף יש לשער לעוף (188), או דלמא שיעור קבוע יש בכל נשחט. ואף כדי שחיטת בהמה יש לשער לעוף?

הפסיק כי לא היה לו כח ובא חבירו ושחט והשלים את השחיטה (185), אם שהה בינתיים כדי שחיטה (186) — פסולה, שכך הוא שיעור הזמן שניתן למשה מסיני בשהייה.

רבי שמעון אומר: אם שהה כדי ביקור [בדיקה] של סכין — שחיטתו פסולה, שכך הוא שיעור שהייה.

גמרא:

שנינו במשנתנו: אם שהה כדי שחיטה — פסולה.

כרוב הסימנים אפילו לכתחילה. ועיין בהערות 5 ו-6 שיש דעות ששחיטת כל הסימנים לכתחילה היא מדאורייתא. עוד כתב הר"ן, שלא משערים בשחיטת הסימנים בלבד, אלא גם בזמן שצריך לשחוט את העור עד שמגיעים לסימנים, ש"בכדי שחיטה" הכוונה לשחיטה כדרכה. אמנם מדברי המרדכי משמע, שמשערים רק בסימנים עצמם. [עיין תבואות שור סימן כג ס"ק ו].

ולדעת התרומת הדשן, משערים בשחיטה הקצרה ביותר האפשרית, וכיון שאם היה חצי קנה פגום, יכול לשחוט כל שהוא בעוף וכשר, לכן שיעור השהייה בעוף הוא כל שהוא. [תרומת הדשן סימן קפ"ה].

187. כך מפרש רש"י. והרשב"א מפרש, ששאלת הגמרא היא: האם יש לשער בכדי השחיטה הקצרה ביותר אף לדבר ששחיטתו ארוכה, ויש לשער בעוף אף לבהמה. ותשובת רב היא, שיש לשער בבהמה לבהמה. [תורת הבית ב"ב ש"א דף כ"ב ע"ב].

188. שחיטת העוף קצרה יותר, הן מפני שצוארו

השחיטה, מה איכפת לנו בזה, הלוא החלק הראשון של השחיטה הוא כשר בעצמו! אבל אם נאמר שיש פסול בעצם השחיטה כשהיתה שהייה, אז יש מקום לומר שכל שהמשיך לשחוט והיה שם פסול — נפסלה כל השחיטה. ועיין בהערה 191 מה שהבאנו בשם האור שמח.

185. לפעמים המשנה מביאה כמה דוגמאות בדבר, אף על פי שאין בהם צריכותא. [תויו"ט במשנתנו בשם הר"ש].

186. האם משערים לפי רוב הסימנים או לפי שחיטת כל הסימנים? כתב הרא"ש, שלדעת הרמב"ם הדבר תלוי בספק, והרא"ש דחה את דעת הרמב"ם וכתב שהדבר ברור שהולכים אחרי רוב הסימנים. [סימן ט'].
והבית יוסף כתב, שנודמנה לרא"ש גירסא לא נכונה ברמב"ם, ובודאי שלדעת הרמב"ם אין משערים ביותר מרוב שני הסימנים. [יו"ד סימן כ"ג ד"ה שהייה].

הר"ן גם הביא דעה שמשערים בשחיטת כל הסימנים. והר"ן כתב, שמסתבר שהולכים אחרי רוב הסימנים, כיון שמדאורייתא השחיטה כשרה

אמר לחו רב: אף אני הסתפקתי בזה כשלמדתי אצל רבי חייא דודי, אבל לא הוה בדיחנא ביה בחביבי דאישויליה. [לא היה לי קירוב דעת לחביבי אז, כדי שאשאלנו שאלה זו].

הגמרא מביאה בנידון מחלוקת בין רב שאמר מדעת עצמו ובין אמוראים אחרים.

איתמר: אמר רב: כדי שחיטת בהמה לבהמה ועוף לעוף.

ושמואל אמר: יש להקל ולשער אפילו בכדי שחיטת בהמה לעוף.

וכן כי אתא רבין אמר רבי יוחנן: אפילו בהמה לעוף.

רבי חנינא אמר: אין משערים בשחיטה עצמה בלבד, אלא כדי שיביא בהמה אחרת

וישחוט.

ומקשינן אדרבי חנינא: **יביא אפילו מעלמא?** [אפילו יביא ממקום אחר?] אם כן, **נתת דבריך לשיעורים** לפעמים הבהמה קרובה למקום השחיטה ולפעמים היא רחוקה!

אמר רב פפא: בהמה הנמצאת במקום השחיטה ועומדת להטיל אותה לארץ **איכא בינייהו**⁽¹⁸⁹⁾, רבי חנינא משער בכדי ההטלה והשחיטה, ורב ושמואל ורבי יוחנן משערים רק בשחיטה עצמה.

אמרי במערבא משמיה דרבי יוסי ברבי חנינא: יש לשער בכדי שיגביהנה וירביצנה וישחוט כדעת רבי חנינא, ויש לשער כל מין לפי מינו כדעת רב⁽¹⁹⁰⁾, שחיטת בהמה דקה לדקה וגסה לגסה.

אמר רבא: השוחט בסכין רעה שאינה

כרב, ולכן ההלכה כרב שמשערים בכדי שחיטת עוף לעוף.

והרי"ף פסק כשמואל ורבי יוחנן, שמשערים בשחיטת בהמה לעוף, והרי"ף העתיק להלכה את המימרא של רבי יוסי ברבי חנינא.

הרא"ש מפרש את הרי"ף, שלגבי השחיטה עצמה משערים לפי השחיטה הארוכה של בהמה גסה אף לבהמה דקה ואף לעוף כדעת שמואל ורבי יוחנן ולא כדעת רב ורבי יוסי ברבי חנינא שמשערים כל מין לפי מינו, ולענין ההכנה לשחיטה, בזה משערים כל מין לפי מינו, והרי"ף הביא את דברי רבי יוסי ברבי חנינא כדי לפסוק כמותו בעצם הענין שמשערים בהכנה לשחיטה, ולענין זה שבהכנה לשחיטה משערים כל מין לפי מינו, אבל במה שסובר, שאף בשחיטה עצמה משערים כל מין לפי מינו, אין הלכה כמותו אלא כרבי יוחנן.

דק יותר מבהמה, והן מפני שדי לו בשחיטת סימן אחד.

189. רש"י גורס "איכא בינייהו".

יוצא מגירסתו, שיש מחלוקת בין האמוראים, האם משערים בשחיטה בלבד, או שמשערים גם בהטלה. לפי גירסא זו, ההלכה היא כהאמוראים הסוברים שמשערים בשחיטה בלבד. [טור סימן כ"ג ועי"ש בב"ד"ה והשתא].

לדעת רוב הראשונים, לא גורסים "איכא בינייהו", ורב ושמואל ורבי יוחנן לא באו אלא לפרש את המשנה שאומרת "כדי שחיטה", ורבי חנינא הוסיף שמשערים גם בהטלה, ורב פפא בא לפרש את דבריו בלבד, ואין בהם כל מחלוקת. [רמב"ן רשב"א רא"ש].

190. רש"י אומר, שרבי יוסי ברבי חנינא סובר

ומתרצינן: **התם בדלא שחה כלל**, וחידושו של רבא הוא שאין דין השחיטה שתעשה במהירות, אלא שלא יהיה הפסק באמצע⁽¹⁹²⁾.

בעי רב הונא בריה דרב נתן: שחט את רוב שני הסימנים ושהה בשחיטת מיעוט סימנים, מהו? האם נאמר שאחר ששחט את הרוב כבר התיר את הבהמה ולא איכפת לנו במה ששהה אחרי כן, או נאמר שמכל מקום גם המיעוט נחשב לחלק מהשחיטה, ואם עשאו שלא כהלכה — השחיטה נפסלת⁽¹⁹³⁾?

מחודדת **אפילו** אם שחט **כל היום כולו** — כשרה כל שלא הפסיק באמצע בשיעור שהייה.

בעי רבא: שהיות ששהה השוחט שתיים או שלש פעמים בשחיטה אחת, מהו שיצטרפו אם שהה בין שלשתם כשיעור שחיטה?⁽¹⁹¹⁾ ומקשינן: **ותפשוט לה מדידיה** [והרי אפשר לפשוט את הספק מדברי רבא עצמו] שאמר שהשוחט כל היום כולו — שחיטתו כשרה, וכוונתו לומר שאף שהיו כמה שהיות — אין הם מצטרפות!

והביא את הסכין ולא חתך בכל פעם קצת, האם זה שהולך והביא את הסכין על הסימן מועיל שלא תהיה זו שהייה, או שצריך שהסכין תחתוך בכל פעם קצת. [עיינן תבואות שור סימן כ"ג ס"ק ב' וס"ק ט"ו].

193. הגמרא לעיל דף ל' ע"ב מביאה ספק של רב פפא "החליד במיעוט סימנים מהו?" רש"י מפרש, שבעית רב פפא בחלדה ובעית רב הונא בריה דרב נתן בשחיטה היא ממש אותה בעיה.

ועיין שם בהערה 114 בקשר לשחיטת רש"י. ובהערה 115 הבאנו את שיטות הראשונים המפרשים את בעית רב פפא בדרך אחרת. גם בבעית רב הונא בריה דרב נתן פירשו ראשונים בדרך אחרת מרש"י, ונביא את שיטתם.

שיטת רבינו תם

הבעיה של רב הונא היא אותה בעיה של רב פפא לעיל, אבל לא כרש"י שמפרש שהבעיה היא במיעוט בתרא אלא הבעיה היא במיעוט קמא של הוושט. ועיין בהערה 115 שהבאנו שיטה זו באריכות.

שיטת רבינו אושעיה

הבעיה מתייחסת לדברי רבא, שהשוחט

אמנם שיטת הרמב"ם היא, שמשערים בבהמה גסה בכדי הגבהתה והרבצתה ושחיטתה, ובבהמה דקה משערים בכדי הגבהתה והרבצתה ושחיטתה ככל דברי רבי יוסי ברבי חנינא, ובעוף משערים כמו בבהמה דקה. [פ"ג מהלכות שחיטה ה"ג].

לשיטת הרמב"ם, אין מחלוקת כלל בין רבי יוחנן לרבי יוסי ברבי חנינא והלכה כשניהם. והר"ן מפרש כך את הרי"ף.

וכתב בעל המאור, שאין לתמוה מדוע בבהמה משערים כל בהמה לפי מינה ובעוף משערים לפי הבהמה, שכך נתנה הלכה למשה מסיני ואין בזה סברא.

191. הירושלמי מסתפק בקורא קריאת שמע והפסיק באמצע כמה פעמים, האם ההפסקות מצטרפות להפסק שהוא כדי לגמור את כלה, ולא יצא ידי חובתו. [ברכות י"ב ע"ב].

וכתב האור שמח, שאף שהענינים רחוקים, מכל מקום נראה שהשאלה ביסודה היא אחת, האם יש לצרף את החלקים לדבר אחד באופן זה. [אור שמח פ"ג ה"ד] ועיין בהערה 184.

192. יש מחלוקת בדין זה של רבא, אם הולך

ומסקינן: תיקו ויש להחמיר בכך (194).

שנינו במשנתנו: רבי שמעון אומר: אם שחה כדי ביקור.

ומבררין: מאי כדי ביקור?

אמר רבי יוחנן: כדי ביקורו של חכם, שכל טבח צריך להראות את הסכין ששוחט בה

לחכם שיבדקנה שאין בה פגמות (195).

ומקשינן: אם כן, נתת דבריך לשיעורים, שהרי לפעמים החכם קרוב לטבח ולפעמים הוא רחוק ממנו, ואין כאן קביעת שיעור מסוים!

ומתריצין: אלא כדי ביקור טבח שהוא בעצמו חכם ואין מביא את הסכין לחכם

בסכין רעה אפילו כל היום — כשרה.

השאלה היא: אם היה שיעור שהייה תוך כדי חיתולך מיעוט האחרון של הסימן הראשון. האם נאמר שמיעוט זה נחשב כשחוט על ידי שחיטת הרוב, וכשחוטכו הוא כחותרך בשר בעלמא ושוהה באמצע השחיטה בין הסימן הראשון לשני.

בעית הגמרא היא רק בבהמה ולא בעוף שהיתרו בסימן אחד. [תוספות דף ל' ע"ב ד"ה החליד].

הרא"ש כתב שהפירוש הנכון הוא פירוש זה [סימן ו'].

שיטת הרמב"ם

הבעיה מתייחסת לשיעור שהייה שכתוב במשנה שהוא "כדי שחיטה", האם משערים בשחיטה שלמה או בחלקה.

וכתב הבית יוסף שהרמב"ם גרס "שהה כמיעוט סימנים".

ישנם גירסאות שונות והבנות שונות ברמב"ם. הרא"ש מפרש, שהשאלה היא: האם השיעור הוא לפי רוב הסימנים או שיש להוסיף את מיעוט הסימנים ולשער בכלם. [עיי' בהערה 186].

הבית יוסף מפרש, שהשאלה היא האם יש להחמיר מדרבנן ולפסול בשיעור מיעוט הסימנים, שאם ישער ברובם כמו שהוא מדין תורה, שמא יטעה ויסבור ששהה כדי מיעוט ובאמת שהה בכדי הרוב. [ב"י סימן כ"ג ד"ה

שהייה].

ועיין עוד בתבואות שור סימן כ"ג ס"ק ו'.

194. כתב רש"י: "ונראה דהשוהט רוב סימנים והשליך מידו והעוף שוהה למות, אסור לחזור ולחתוך המיעוט בתורת שחיטה, דמוטב שיכה על הצואר בסכין או ימתין עד שימות".

השבות יעקב לימד מלשונו של רש"י שכתב "מוטב שיכה על הצואר" שהעוף לא נאסר בדיעבד אם השליך את העוף מידו, ואף שבבעיה עצמה פסק רש"י לחומרא, מכל מקום אחרי שגמר את השחיטה והוציא את העוף מידו, שוב לא נאסר העוף.

אבל מוטב שלא ישחוט כדי שלא יראה הדבר כשהייה. [שבות יעקב יור"ד ח"ב סימן נ"ד].

ועיין בנודע ביהודה תנינא יור"ד סימן ב'.

195. מבואר בגמרא, שהטעם שצריך להראות לחכם הוא לא משום שלא סומכים על בדיקת הטבח, אלא משום כבודו של חכם. [לעיל י"ז ע"ב].

וכתב הרא"ש, שעכשו לא נוהגים להראות את הסכין לחכם, מפני שעכשו נוהגים שלא לסמוך על הקצבים, אלא ממנים אנשים ידועים על השחיטה ועל הבדיקה, ולהם מחלו חכמים על כבודם כי הם זריזים וזהירים. [רא"ש פרק ראשון סימן כ"ב].

שהחליד נעץ את הסכין תחת הסימן השני, ופסקו מלמטה למעלה, כשהסכין מכוסה (199) על ידי הסימן, במקרים אלו נחלקו תנאים באיזה איסור נאסרת הבהמה.

רבי ישכב אומר: הבהמה נבלה ומטמאה טומאת נבלה.

רבי עקיבא אומר: הבהמה טרפה ואינה מטמאת (200).

כלל אמר רבי ישכב משום רבי יהושע: כל בהמה שנפסלה על ידי שהיה חסרון בשחיטתה — נבלה, כל בהמה ששחיטתה כראוי, ודבר אחר גרם לה ליפסל שהיה באבריה חסרון, הרי זו טרפה.

והודה לו רבי עקיבא (201).

אחר, ואין משערים אלא בכדי הבדיקה עצמה (196).

מתניתין:

המשנה מלמדת את דינה של בהמה שרק אחד מסימניה נשחט כדין.

שחט את הוושט בבהמה, **ופסק את הגרגרת** בלי סכין כשרה, (197)

או פסק את הגרגרת ושחט (198) **את הוושט,**

או שחט אחד מהן ולא שחט את השני, והמתין לה עד שמתה,

או ששחט את הסימן האחד כהלכתו, אלא

200. כתבו האחרונים, שגם בזמן הזה שלא נוהגים דיני טומאה וטהרה, יש לנו נפקא מינה לדינא בין נבלה לטרפה, שאם שחט שלא כדין ונתנבלה הבהמה, מותר לשחוט את בנה באותו יום. ואם השחיטה היא כשרה אלא שהבהמה טרפה, אז אסור לשחוט את בנה באותו יום. [ב"ח יו"ד סימן כ"ז ועיין שם בדרישה].

ויש אחרונים שכתבו עוד נפקא מינה, שאם הבהמה טרפה — מותר למכור את כלה לגוי, ואם היא נבלה — אסור למכור לגוי בני מעיים שלה משום איסור אבר מן החי. [תורת חיים דף כ' ד"ה אמר זעירי]. ויש חולקים וסוברים שמותר למכור בני מעיים של נבלה לגוי, ומחלוקתם תלויה בסוגיא שעל משנה זו, ועיין בהערה 230.

201. יש להבין מה סבר רבי עקיבא מעיקרא? וכתבו האחרונים, שרבי עקיבא סבר שלענין טומאת נבלה דין הבהמה כעוף שמועיל לו שחיטת סימן אחד. אבל גם הוא הודה ביסוד

196. משערים לפי בדיקת סכין ארוכה כמידת שני צווארים של הדבר הנשחט. [תוספות].

197. כתב רש"י: "פסק את הגרגרת היינו עיקור". ועיין בהערה 51 שיש מפרשים "עיקור" באופן אחר.

198. גירסת הספרים שלנו היא: "פסק את הגרגרת ואחר כך שחט את הוושט".

והרי"ף והרא"ש לא גורסים "אחר כך". וכתב הרשב"א, שלא גורסים "אחר כך", שהרי יש בגמרא שרבא רצה לומר שמדובר במשנה כששחט את הוושט ואחר כך פסק את הגרגרת, והגמרא דחתה את רבא מברייתא, ואם נאמר שבמשנה כתוב במפורש "ואחר כך" לא היה יכול רבא לפרש במשנה ששחט את הוושט לפני פסיקת הגרגרת.

199. מבואר בגמרא לעיל, שהחסרון בחלדה הוא שהסכין מכוסה. [לעיל ל' ע"ב].

ועיין שם בהערה 110.

גמרא:

שנינו במשנתנו: שחט את הוושט וכו', והודה לו רבי עקיבא.

מהמשנה נלמד, שלכל הדעות, בהמה שהגרגרת שלה נפסקה והוושט נשחט היא נבלה, שהרי אין כל הבדל בין שפסק את הגרגרת מעט זמן לפני ששחט או הרבה זמן, בין שפסק הוא או שנפסקה הגרגרת מאליה.

ורמינחי סתירה לכך ממה ששנינו במשנה לקמן [מב א]: אלו טרפות כבהמה: נקובת הוושט ופסוקת הגרגרת. והמשנה אומרת שפסוקת הגרגרת היא טרפה ולא נבלה (202)!

אמר רבא: לא קשיא. כאן במשנתנו מדובר באופן ששחט ולבסוף פסק, כאן במשנה לקמן מדובר באופן שפסק ולבסוף שחט.

ומבארת הגמרא: שחט את הוושט והתחיל בשחיטה ולבסוף פסק את הגרגרת, נפסלת בשחיטה היא הבהמה. פסק ולבסוף שחט ומשהתחיל לשחוט לא היה פסול בשחיטה, כי [כמו] דבר אחר גרם לה ליפסל דמיה והיא טרפה.

ששחיטה לא כשרה מנבלת את הבהמה אם היא היתה בשני סימנים. בית הלוי סימן כ אות ב ורש"ש כאן.

202. עיין בתוספות שדנו בשאלה, מנין לגמרא שיש בפסוקת הגרגרת רק איסור טרפה ולא איסור נבלה, אולי יש בה את שני האיסורים!

203. עיין בהערה 198 שלא גורסים בלשון המשנה "אחר כך" דלא כגירסת הספרים שלנו.

204. עיין ברמב"ן שביאר מה היתה דעת רבא.

איתיביה רב אחא בר הונא לרבא ממשנתנו האומרת: שחט את הוושט ופסק את הגרגרת, פסק את הגרגרת ושחט (203) את הוושט — נבלה. הרי שאין חשיבות לסדר הדברים!

ומתרץ רבא: אין כוונת המשנה ששחט את הוושט אחר הגרגרת, אלא אימא: וכבר שחט את הוושט מעיקרא. אבל אם שחט את הוושט בסוף היא טרפה.

אמר ליה רב אחא בר הונא: שתי תשובות המפריכות פירוש זה במשנה יש בדבר.

הדא: דאם כן, אין כאן שני מקרים, אלא המקרה השני היינו קמייטא [זהו המקרה הראשון] (204)!

ועוד: יש ברייתא השונה את הדין של המשנה, ובברייתא זו הא תניא (205) במפורש: ואחר כך שחט את הוושט. ולא ניתן בה לפרש "וכבר שחט" כדברך!

אלא, אמר רבא: באמת בכל מקרה שלא נשחטו שני סימנים, אין זו שחיטה, והבהמה נבלה. (206) והמשנה דלקמן מונה את כל

205. צריך לגרוס תניא ולא תנן. ועיין בהערה 198.

206. לפי מסקנת רבא, פסוקת הגרגרת היא נבלה. מפני שאי אפשר לקיים בה שחיטת שני סימנים. והאחרונים דנו, האם פסוקת הגרגרת היא נבלה גם בעוף שמועיל בו שחיטת סימן אחד. וכן דנו האחרונים בנקובת הוושט, לפי דעת הראשונים שנביא בהערה הבאה, שגם היא נבלה, האם דין העוף כבהמה?

עיין רש"ש על המשנה, ובשו"ת אחיעזר ח"ב סימן ח' שדן בזה באריכות.